

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (osmého senátu)

25. února 2021 *

„Řízení o předběžné otázce – Sociální politika – Směrnice 2010/18/EU – Revidovaná rámcová dohoda o rodičovské dovolené – Vnitrostátní právní úprava, která podmiňuje přiznání práva na rodičovskou dovolenou podmínce výkonu zaměstnání a z toho vyplývající povinné účasti pracovníka v daném systému sociálního zabezpečení ke dni narození dítěte“

Ve věci C-129/20,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Cour de cassation du Grand-Duché de Luxembourg (Kasační soud Lucemburského velkovévodství, Lucembursko) ze dne 27. února 2020, došlým Soudnímu dvoru dne 9. března 2020, v řízení

XI

proti

Caisse pour l'avenir des enfants,

SOUDNÍ DVŮR (osmý senát),

ve složení N. Wahl, předseda senátu, A. Prechal (zpravodajka), předsedkyně třetího senátu, a F. Biltgen, soudce,

generální advokát: G. Pitruzzella,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za XI Y. Kaselem, avocat,
- za Caisse pour l'avenir des enfants A. Rodeschem a R. Jazbinsek, avocats,
- za Evropskou komisi A. Szymtkowskou a C. Valero, jako zmocněnkyněmi,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

* Jednací jazyk: francouzština.

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu ustanovení 1.1, 1.2 a 2.1, jakož i ustanovení 2.3 písm. b) rámcové dohody o rodičovské dovolené uzavřené dne 14. prosince 1995, která tvoří přílohu směrnice Rady 96/34/ES ze dne 3. června 1996 o rámcové dohodě o rodičovské dovolené uzavřené mezi organizacemi UNICE, CEEP a EKOS (Úř. věst. 1996, L 145, s. 4; Zvl. vyd. 05/02, s. 285), ve znění směrnice Rady 97/75/ES ze dne 15. prosince 1997 (Úř. věst. 1998, L 10, s. 24; Zvl. vyd. 05/03, s. 263, dále jen „směrnice 96/34“).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi XI a Caisse pour l'avenir des enfants, jehož předmětem je odmítnutí posledně uvedeného orgánu přiznat XI právo na rodičovskou dovolenou za účelem péče o její dvojčata z důvodu, že ke dni jejich narození nevykonávala placené zaměstnání.

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice 96/34

- 3 Směrnice 96/34 měla za cíl provedení rámcové dohody o rodičovské dovolené uzavřené mezi Evropskou unií konfederací průmyslu a zaměstnavatelů (UNICE), Evropským centrem podniků s veřejnou účastí (CEEP) a Evropskou konfederací odborových svazů (EKOS).
- 4 V ustanovení 1 této rámcové dohody, nadepsaném „Účel a oblast působnosti“, bylo uvedeno:

„1. Tato dohoda stanoví minimální požadavky usnadňující sladění rodičovských a pracovních povinností pracujících rodičů.

2. Tato dohoda se vztahuje na všechny pracovníky, muže i ženy, kteří mají pracovní smlouvu nebo jsou v pracovním poměru vymezeném právními předpisy, kolektivními smlouvami nebo zvyklostmi platnými v každém členském státě.“
- 5 Ustanovení 2 uvedené rámcové dohody, nadepsané „Rodičovská dovolená“, znělo takto:

„1. Tato dohoda, s výhradou ustanovení 2.2, přiznává pracujícím mužům a ženám individuální právo na rodičovskou dovolenou z důvodu narození nebo osvojení dítěte, aby mohli o toto dítě pečovat po dobu nejméně tří měsíců do dosažení stanoveného věku, nejvýše osmi let, který definují členské státy nebo sociální partneři.

[...]

3. Podmínky přístupu k rodičovské dovolené a prováděcí pravidla vymezuje zákon nebo kolektivní smlouva v jednotlivých členských státech při dodržení minimálních požadavků této dohody. Členské státy nebo sociální partneři mohou zejména:

[...]

b) podmínit právo na rodičovskou dovolenou splněním podmínky odpracované doby nebo doby trvání pracovního poměru, která nesmí přesáhnout jeden rok;

[...]“

Směrnice 2010/18/EU

- 6 Bod 1 odůvodnění směrnice Rady 2010/18/EU ze dne 8. března 2010, kterou se provádí revidovaná rámcová dohoda o rodičovské dovolené uzavřená mezi organizacemi BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP a EKOS a zrušuje se směrnice 96/34/ES (Úř. věst. 2010, L 68, s. 13), stanoví:

„Článek 153 Smlouvy [FEU] [...] umožňuje [Evropské] unii podporovat a doplňovat činnost členských států, mimo jiné v oblasti rovnosti příležitostí mezi muži a ženami na trhu práce a rovného zacházení na pracovišti.“

- 7 Článek 3 odst. 1 této směrnice stanoví:

„Do 8. března 2012 členské státy přijmou právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí nebo zajistí, aby sociální partneři zavedli nezbytná opatření dohodou. [...]“

- 8 Článek 4 uvedené směrnice stanoví:

„Směrnice 94/34/ES se zrušuje s účinkem ode dne 8. března 2012. [...]“

- 9 (Revidovaná) rámcová dohoda o rodičovské dovolené ze dne 18. června 2009, která je obsažena v příloze směrnice 2010/18 (dále jen „revidovaná rámcová dohoda“), ve svém bodě I.8 stanoví:

„vzhledem k tomu, že rodinné politiky by měly přispívat k dosažení rovnosti žen a mužů a je třeba na ně pohlížet v souvislosti s demografickými změnami, následky stárnutí obyvatelstva, snižováním generačních rozdílů, podporou účasti žen v pracovním procesu a rozdělením rodinných povinností mezi ženami a muži“.

- 10 Ustanovení 1 revidované rámcové dohody, nadepsané „Účel a oblast působnosti“, stanoví:

„1. Tato dohoda stanoví minimální požadavky usnadňující sladění rodičovských a pracovních povinností pracujících rodičů s přihlédnutím ke vzrůstající rozmanitosti v uspořádání rodiny, při současném dodržování vnitrostátních právních předpisů, kolektivních smluv nebo zvyklostí.

2. Tato dohoda se vztahuje na všechny pracovníky, muže i ženy, kteří mají pracovní smlouvu nebo jsou v pracovněprávním vztahu vymezeném právními předpisy, kolektivními smlouvami nebo zvyklostmi platnými v každém členském státě.“

- 11 Ustanovení 2 této revidované rámcové dohody, nadepsané „Rodičovská dovolená“, stanoví:

„1. Tato dohoda přiznává pracujícím mužům a ženám individuální právo na rodičovskou dovolenou z důvodu narození nebo osvojení dítěte, aby mohli o toto dítě pečovat do dosažení stanoveného věku, nejvýše osmi let, který definují členské státy nebo sociální partneři.

2. Právo na dovolenou bude přiznáno na dobu nejméně čtyř měsíců a v zájmu podpory rovných příležitostí a rovného zacházení pro muže a ženy by mělo být v zásadě udělováno jako právo nepřenosné. Pro podporu rovnoměrnějšího čerpání dovolené oběma rodiči bude nepřenosný alespoň jeden z těchto čtyř měsíců. [...]“

- 12 Ustanovení 3 uvedené revidované rámcové dohody, nadepsané „Prováděcí pravidla“, zní takto:

„1. Podmínky přístupu k rodičovské dovolené a prováděcí pravidla vymezuje zákon nebo kolektivní smlouva v jednotlivých členských státech při dodržení minimálních požadavků této dohody. Členské státy nebo sociální partneři mohou zejména:

[...]

- b) podmínit právo na rodičovskou dovolenou splněním podmínky odpracované doby nebo doby trvání pracovního poměru, která nesmí přesáhnout jeden rok; členské státy nebo sociální partneři při uplatňování tohoto ustanovení zajistí, že v případě po sobě jdoucích pracovních smluv na dobu určitou, vymezených ve směrnici Rady 1999/70/ES [ze dne 28. června 1999 [o rámcové dohodě] o pracovních poměrech na dobu určitou [uzavřené mezi organizacemi UNICE, CEEP a EKOS] [Úř. věst. 1999, L 175, s. 43; Zvl. vyd. 05/03, s. 368)], u téhož zaměstnavatele bude pro účely výpočtu rozhodné doby zohledněn souhrn těchto smluv;

[...]“

- 13 Ustanovení 8.4 téže rámcové dohody stanoví:

„Členské státy uvedou v platnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s rozhodnutím Rady [které učiní požadavky revidované rámcové dohody závaznými] nejpozději do dvou let od jeho přijetí, nebo zajistí, aby do konce uvedeného období sociální partneři zavedli nezbytná opatření dohodou. [...]“

Lucemburské právo

- 14 Směrnice 96/34 byla do lucemburského práva provedena zákonem ze dne 12. února 1999 o naplňování národního akčního plánu na podporu zaměstnanosti (*Mémorial* A 1999, s. 190). Tento zákon zejména vložil do zákona ze dne 16. dubna 1979 o obecném řádu státních zaměstnanců, ve znění pozdějších předpisů (*Mémorial* A 1979, s. 622, dále jen „zákon ze dne 16. dubna 1979, ve znění pozdějších předpisů“) článek 29a týkající se rodičovské dovolené. Tento článek ve svém znění použitelném na spor v původním řízení stanoví:

„Zavádí se zvláštní, tzv. ‚rodičovská dovolená‘, poskytovaná při narození či osvojení jednoho či více dětí, na něž jsou vypláceny rodinné přídavky a které ve vztahu k osobě, jež žádá o rodičovskou dovolenou, splňují podmínky podle čl. 2 pododstavců 2 a 3 zákona ze dne 19. června 1985 o rodinných dávkách a o zřízení národního fondu pro výplatu rodinných dávek, ve znění pozdějších předpisů, [(*Mémorial* A 1985, s. 680)], pokud tyto děti nedovršily věk 5 let.

Na rodičovskou dovolenou má právo každá osoba, dále jen ‚rodič‘, která:

[...]

- je v okamžiku narození či přijetí osvojovaného dítěte/osvojovaných dětí legálně zaměstnána na území Lucemburského velkovévodství a byla zde nepřetržitě zaměstnána nejméně dvanáct po sobě jdoucích měsíců bezprostředně před začátkem rodičovské dovolené u téhož orgánu státní správy nebo téhož veřejnoprávního subjektu, přičemž její odpracovaná doba za měsíc se musí rovnat alespoň polovině zákonem stanovené pracovní doby a musí si zachovat postavení státního zaměstnance po celou dobu trvání rodičovské dovolené;

- na základě čl. 1 pododstavců 1 bod 1, 2 a 10 Code de la sécurité sociale (zákoník sociálního zabezpečení) je povinně a trvale pojištěna v systému sociálního zabezpečení z některého z těchto důvodů;

[...]"

- 15 Článek 29b zákona ze dne 16. dubna 1979, ve znění pozdějších předpisů, stanoví:

„Každý rodič, který splňuje podmínky stanovené v článku 29a, má na vlastní žádost právo na šestiměsíční rodičovskou dovolenou na dítě. [...]"

Spor v původním řízení a předběžná otázka

- 16 Dne 15. září 2011 uzavřela XI s Lucemburským velkovévodstvím smlouvu na dobu určitou o poskytování služeb v oblasti sekundárního vzdělávání, jejíž platnost skončila dne 26. ledna 2012.
- 17 Dne 26. ledna 2012 po uplynutí platnosti této pracovní smlouvy na dobu určitou byla XI odhlášena u orgánů sociálního zabezpečení a byla svým partnerem přihlášena do systému spolupojištění v postavení státního zaměstnance.
- 18 Dne 4. března 2012, tedy v době, kdy byla bez zaměstnání, XI porodila dvojčata.
- 19 Dne 14. června 2012 jí byl přiznán nárok na dávky v nezaměstnanosti, a z tohoto titulu byla znovu přihlášena u orgánů sociálního zabezpečení.
- 20 Poté, co XI dne 15. září 2012 a 1. srpna 2013 uzavřela s Lucemburským velkovévodstvím dvě smlouvy na dobu určitou o poskytování služeb v oblasti sekundárního vzdělávání, podepsala dne 15. září 2014 s tímto členským státem smlouvu na dobu neurčitou týkající se týchž činností.
- 21 Dne 11. března 2015 podala XI žádost o rodičovskou dovolenou s počátkem od 15. září 2015.
- 22 Rozhodnutím ze dne 20. března 2015 byla tato žádost zamítnuta předsedou Caisse nationale des prestations familiales (Národní fond pro výplatu rodinných dávek), nyní nazývaným Caisse pour l'avenir des enfants (Fond pro budoucnost dětí) podle článku 29a zákona ze dne 16. dubna 1979, ve znění pozdějších předpisů, který podmiňuje přiznání rodičovské dovolené podmínkou, že je pracovník legálně zaměstnán na určitém pracovišti a je v této souvislosti pojištěn v okamžiku narození dítěte, což je podmínka, která nebyla ze strany XI splněna.
- 23 XI toto rozhodnutí napadla u řídicího výboru Caisse nationale des prestations familiales (Národní fond pro výplatu rodinných dávek) z důvodu, že článek 29a zákona ze dne 16. dubna 1979, ve znění pozdějších předpisů, není v souladu s rámcovou dohodou o rodičovské dovolené obsaženou v příloze směrnice 96/34.
- 24 Rozhodnutím ze dne 19. května 2015 řídicí výbor Caisse nationale des prestations familiales (Národní fond pro výplatu rodinných dávek) potvrdil rozhodnutí ze dne 20. března 2015, přičemž měl za to, že vzhledem k tomu, že XI nebyla v okamžiku narození svých dětí legálně zaměstnána na pracovišti a nebyla v této souvislosti pojištěna v daném systému sociálního zabezpečení, neměla nárok na čerpání rodičovské dovolené.
- 25 XI podala proti rozhodnutí ze dne 19. května 2015 žalobu ke Conseil arbitral de la sécurité sociale (Rozhodčí rada sociálního zabezpečení, Lucembursko), která rozhodnutím ze dne 27. října 2017 této žalobě vyhověla. Měla zejména za to, že rámcová dohoda, která je obsažena v příloze směrnice 96/34, podmiňuje právo na rodičovskou dovolenou podmínkami postavení pracovníka a narození dítěte, avšak

nestanovila podmínku výkonu zaměstnání a v této souvislosti povinné účasti v příslušném systému sociálního zabezpečení v okamžiku narození tohoto dítěte, a že dodatečný požadavek účasti v tomto systému sociálního zabezpečení v okamžiku narození dítěte je neslučitelný zejména s požadavkem této rámcové dohody týkajícím se odpracované doby nebo doby trvání pracovního poměru nepřesahující jeden rok a s cílem spočívajícím v usnadnění souladu pracovního a rodinného života. Caisse pour l'avenir des enfants (Fond pro budoucnost dětí) podal proti rozhodnutí ze dne 27. října 2017 odvolání ke conseil supérieur de la sécurité sociale (Nejvyšší rada sociálního zabezpečení, Lucembursko).

- 26 Rozsudkem ze dne 17. prosince 2018 conseil supérieur de la sécurité sociale (Nejvyšší rada sociálního zabezpečení) změnila rozhodnutí ze dne 27. října 2017, přičemž měla zejména za to, že v rozsahu, v němž ustanovení 2.1 rámcové dohody obsažené v příloze směrnice 96/34 zavádí individuální právo na rodičovskou dovolenou z důvodu narození nebo osvojení dítěte, je nárok na tuto dovolenou vyhrazen pracovníkům, kteří mohou doložit toto postavení v okamžiku narození nebo osvojení dítěte, pro něž byla uvedena dovolená požadována.
- 27 XI podala proti rozsudku ze dne 17. prosince 2018 kasační opravný prostředek k předkládajícímu soudu, který měl za to, že s ohledem na důvody vznesené účastníky původního řízení závisí řešení sporu, který mu byl předložen, na otázce, zda ustanovení rámcové dohody, jež je obsažena v příloze směrnice 96/34, brání použití článku 29a zákona ze dne 16. dubna 1979, ve znění pozdějších předpisů.
- 28 Za těchto podmínek se Cour de cassation du Grand-Duché de Luxembourg (Kasační soud Lucemburského velkovévodství, Lucembursko) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Je třeba ustanovení 1.1., 1.2. a 2.1., [jakož i ustanovení] 2.3. [písm.] b) rámcové dohody o rodičovské dovolené uzavřené dne 14. prosince 1995 obecnými mezioborovými organizacemi UNICE, CEEP a EKO a provedené [směrnicí 96/34] vykládat v tom smyslu, že brání použití takového ustanovení vnitrostátního práva, jako je článek 29a zákona ze dne 16. dubna 1979 o obecném řádu státních zaměstnanců, ve znění pozdějších předpisů, a to ve znění zákona ze dne 22. prosince 2006 (*Mémorial* A 2006, [s.] 4838), který podmiňuje přiznání rodičovské dovolené splněním dvojí podmínky, a sice že je pracovník legálně zaměstnán na pracovišti a je v této souvislosti pojištěn v systému sociálního zabezpečení nepřetržitě nejméně dvanáct po sobě jdoucích měsíců bezprostředně před začátkem rodičovské dovolené na straně jedné a v okamžiku narození nebo přijetí dítěte či dětí k osvojení na straně druhé, přičemž splnění této druhé podmínky je požadováno i v případě, že k narození či osvojení došlo více než dvanáct měsíců před začátkem rodičovské dovolené?“

K předběžné otázce

- 29 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda ustanovení 1.1, 1.2 a 2.1, jakož i ustanovení 2.3 písm. b) rámcové dohody o rodičovské dovolené, která je obsažena v příloze směrnice 96/34, musí být vykládána v tom smyslu, že brání tomu, aby bylo přiznání rodičovské dovolené podmíněno splněním dvojí podmínky, a to aby byl pracovník legálně zaměstnán na určitém pracovišti a byl v této souvislosti pojištěn v daném systému sociálního zabezpečení, zaprvé nepřetržitě po dobu nejméně dvanácti měsíců bezprostředně před začátkem této rodičovské dovolené a zadruhé v okamžiku narození nebo osvojení dítěte nebo dětí.
- 30 Podle ustálené judikatury platí, že v rámci postupu spolupráce mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem zavedeného článkem 267 SFEU je na Soudním dvoru, aby poskytl vnitrostátnímu soudu užitečnou odpověď, která mu umožní rozhodnout spor, jenž mu byl předložen (rozsudek ze dne 21. října 2020, *Eco TLC*, C-556/19, EU:C:2020:844, bod 20 a citovaná judikatura). V projednávané věci je na Soudním dvoru, aby nejprve určil, zda se na spor v původním řízení vztahuje směrnice 96/34, nebo směrnice 2010/18, která tuto směrnici zrušuje a nahrazuje, jakož i případně přeformulovat položenou otázku.

- 31 V tomto ohledu je třeba připomenout, že nová právní úprava se použije od okamžiku, kdy vstoupil v platnost akt, kterým byla zavedena, a že se sice nepoužije na právní situace vzniklé a na právní postavení s konečnou platností nabytá za platnosti dřívějšího práva, avšak použije se na jejich budoucí účinky, jakož i na nové právní situace. S výhradou zásady zákazu zpětné účinnosti právních aktů je tomu jinak pouze tehdy, když je nové pravidlo spojeno se zvláštními ustanoveními, která zvláštním způsobem určují jeho podmínky použití v čase. Zvláště u procesních pravidel se má obecně za to, že jsou použitelná ke dni, kdy tato pravidla vstoupí v platnost, na rozdíl od hmotněprávních pravidel, která jsou obvykle vykládána tak, že se vztahují na situace vzniklé před jejich vstupem v platnost pouze tehdy, pokud z jejich znění, cíle nebo struktury jasně vyplývá, že jim musí být přiznán takový účinek (viz rozsudek ze dne 26. března 2015, Komise v. Moravia Gas Storage, C-596/13 P, EU:C:2015:203, body 32 a 33, jakož i citovaná judikatura).
- 32 V projednávané věci je nesporné, že podmínky přiznání práva na rodičovskou dovolenou představují hmotněprávní pravidla, která se mají uplatnit od okamžiku, kdy vstoupil v platnost akt, kterým byla zavedena. Na základě článku 4 směrnice 2010/18 byla směrnice 96/14 s účinností ode dne 8. března 2012 zrušena. Kromě toho toto datum představovalo podle čl. 3 odst. 1 směrnice 2010/18 a ustanovení 8.4 revidované rámcové dohody datum, ke kterému členské státy musely dosáhnout souladu s ustanoveními směrnice 2010/18 a této rámcové dohody, nebo případně zajistit, aby sociální partneři zavedli v tomto ohledu nezbytná opatření. Proto vzhledem k tomu, že žádost XI o rodičovskou dovolenou byla podána dne 11. března 2015 s požadovaným začátkem od 15. září 2015, se tato žádost řídí ustanoveními směrnice 2010/18. Skutečnost, že se dvojčata XI narodila dne 4. března 2012, nemá v tomto ohledu vliv. K tomuto dni totiž XI nepodala žádost o rodičovskou dovolenou v souladu s ustanovením 2.3 písm. b) rámcové dohody, která je obsažena v příloze směrnice 96/34, která byla do lucemburského práva provedena zákonem ze dne 16. dubna 1979, ve znění pozdějších předpisů.
- 33 Vzhledem k tomu, že směrnice 2010/18 je použitelná na spor v původním řízení a ustanovení 1.1, 1.2 a 2.1, jakož i ustanovení 2.3 písm. b) rámcové dohody, která je obsažena v příloze směrnice 96/34, v podstatě odpovídají ustanovením 1.1, 1.2 a 2.1, jakož i ustanovení 3.1 písm. b) revidované rámcové dohody, je třeba položenou otázku přeformulovat tak, že se v podstatě týká výkladu těchto ustanovení revidované rámcové dohody.
- 34 Úvodem je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora je třeba při výkladu ustanovení unijního práva vzít v úvahu nejen jeho znění, ale i jeho kontext a cíle sledované právní úpravou, jejíž je součástí (rozsudky ze dne 16. července 2015, Maistrellis, C-222/14, EU:C:2015:473, bod 30, a ze dne 3. října 2019, Wasserleitungsverband Nördliches Burgenland a další, C-197/18, EU:C:2019:824, bod 48 a citovaná judikatura).
- 35 Pokud jde zprv o otázku, zda uvedená ustanovení revidované rámcové dohody brání vnitrostátní právní úpravě, která podmiňuje přiznání práva na rodičovskou dovolenou nepřetržitým zaměstnáním rodiče po dobu nejméně dvanácti měsíců bezprostředně před začátkem této rodičovské dovolené, je třeba poznamenat, že z ustanovení 3.1 písm. b) revidované rámcové dohody členské státy mohou podmínit právo na rodičovskou dovolenou splněním podmínky předchozí odpracované doby, která nesmí přesáhnout jeden rok. S přihlédnutím k použití pojmů „odpracovaná doba“ v první větě tohoto ustanovení a skutečnosti, že toto ustanovení ve své druhé větě stanoví, že v případě po sobě jdoucích pracovních smluv na dobu určitou u téhož zaměstnavatele bude pro účely výpočtu rozhodné doby zohledněn souhrn těchto smluv, členské státy mohou vyžadovat, aby uvedená doba byla nepřetržitá. Kromě toho v případě, že cílem žádosti o rodičovskou dovolenou je dosáhnout ze strany žadatele přerušování jeho pracovního poměru (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 19. září 2013, Hliddal a Bornand, C-216/12 a C-217/12, EU:C:2013:568, bod 53), mohou členské státy vyžadovat, aby předchozí odpracovaná doba nastala bezprostředně před začátkem rodičovské dovolené. Ustanovení 1.1, 1.2 a 2.1, jakož i ustanovení 3.1 písm. b) revidované rámcové dohody tudíž nebrání vnitrostátní

právní úpravě, která podmiňuje přiznání práva na rodičovskou dovolenou nepřetržitým zaměstnáním dotyčného rodiče po dobu nejméně dvanácti měsíců bezprostředně před začátkem této rodičovské dovolené.

- 36 Pokud jde zadruhé o otázku, zda tato ustanovení revidované rámcové dohody brání vnitrostátní právní úpravě, která podmiňuje přiznání práva na rodičovskou dovolenou zaměstnáním rodiče v okamžiku narození dítěte nebo dětí či osvojení dítěte nebo dětí, je třeba poznamenat, že podle ustanovení 2.1 této rámcové dohody tato dohoda přiznává pracujícím mužům a ženám individuální právo na rodičovskou dovolenou z důvodu narození nebo osvojení dítěte, aby mohli o toto dítě pečovat po dobu nejméně tří měsíců do dosažení stanoveného věku, nejvýše osmi let, který definují členské státy.
- 37 Kromě toho podle ustanovení 1.1 a 1.2 revidované rámcové dohody, posledně uvedená dohoda stanoví minimální požadavky usnadňující sladění rodičovských a pracovních povinností pracujících rodičů a vztahuje se na všechny pracovníky, muže i ženy, kteří mají pracovní smlouvu nebo jsou v pracovněprávním vztahu vymezeném právními předpisy, kolektivními smlouvami nebo zvyklostmi platnými v každém členském státě.
- 38 Jak bylo mimoto uvedeno v bodě 35 tohoto rozsudku, ustanovení 3.1 písm. b) revidované rámcové dohody umožňuje členským státům podmínit právo na rodičovskou dovolenou splněním podmínky odpracované doby nebo doby trvání pracovního poměru, která nesmí přesáhnout jeden rok.
- 39 Z toho vyplývá, že narození nebo osvojení dítěte a postavení pracovníka na straně jeho rodičů jsou podmínkami zakládajícími nárok na rodičovskou dovolenou podle revidované rámcové dohody.
- 40 Nicméně na rozdíl od toho, co uvádí Caisse pour l'avenir des enfants (Fond pro budoucnost dětí), z těchto podmínek zakládajících nárok na rodičovskou dovolenou nelze vyvodit, že rodiče dítěte, pro které je o tuto dovolenou žádáno, musí být pracovníky v okamžiku narození nebo osvojení tohoto dítěte.
- 41 Kontext a cíle revidované rámcové dohody totiž takovému výkladu brání.
- 42 Jak je uvedeno v bodě 1 odůvodnění směrnice 2010/18, posledně uvedená směrnice je zasazena do rámce článku 153 SFEU, jenž umožňuje Unii podporovat a doplňovat činnost členských států, zejména v oblasti zlepšení životních a pracovních podmínek a v oblasti zavádění přiměřené sociální ochrany pracovníků.
- 43 Jak dále vyplývá z bodu 8 odůvodnění směrnice 2010/18, z prvního pododstavce preambule revidované rámcové dohody a z bodu 3 obecného odůvodnění této rámcové dohody, který odkazuje na články 23 a 33 Listiny základních práv Evropské unie, cílem uvedené rámcové dohody je jak zlepšení v oblasti rovných příležitostí mezi muži a ženami na trhu práce a rovné zacházení na pracovišti v celé Unii, tak lepší sladění pracovního, soukromého a rodinného života pracujících rodičů. Tyto cíle jsou znovu potvrzeny v ustanoveních 1.1 a 2.2 revidované rámcové dohody.
- 44 S ohledem na tento kontext a tyto cíle je třeba individuální právo každého pracujícího rodiče na rodičovskou dovolenou z důvodu narození nebo osvojení dítěte, zakotvené v ustanovení 2.1 revidované rámcové dohody, chápat tak, že odráží sociální právo Unie, které má zvláštní význam a které bylo ostatně zakotveno v čl. 33 odst. 2 Listiny základních práv. Z toho vyplývá, že toto právo nelze vykládat restriktivně (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 27. února 2014, Lyreco Belgium, C-588/12, EU:C:2014:99, bod 36 a citovaná judikatura).
- 45 V této souvislosti bylo rozhodnuto, že bez ohledu na skutečnost, že narození je podmínkou zakládající právo na rodičovskou dovolenou, toto právo se neváže na den narození, takže se nevyžaduje, aby k narození dítěte došlo po vstupu směrnice 96/34 v členském státě v platnost, aby rodičům tohoto

dítěte mohlo příslušet právo na rodičovskou dovolenou podle této směrnice (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 14. dubna 2005, Komise v. Lucembursko, C-519/03, EU:C:2005:234, bod 47, a ze dne 16. září 2010, Chatzi, C-149/10, EU:C:2010:534, bod 50).

- 46 Vyloučení rodičů, kteří v okamžiku narození nebo osvojení svého dítěte nepracovali, by znamenalo omezení práva těchto rodičů čerpat rodičovskou dovolenou v pozdějším okamžiku jejich života, v němž znovu vykonávají zaměstnání a mohli by ji potřebovat ke sladění svých rodinných a pracovních povinností. Takové vyloučení by tedy bylo v rozporu s individuálním právem každého zaměstnance na čerpání rodičovské dovolené.
- 47 Kromě toho je třeba konstatovat, že dvojí podmínka uložená lucemburskými právními předpisy, která vyžaduje, aby byl pracovník zaměstnán na pracovišti a byl v této souvislosti pojištěn nejen nepřetržitě po dobu nejméně dvanácti měsíců bezprostředně předcházejících začátku rodičovské dovolené, ale rovněž v okamžiku narození nebo osvojení dítěte nebo dětí, ve skutečnosti vede – došlo-li k narození nebo osvojení více než dvanáct měsíců před začátkem rodičovské dovolené – k prodloužení podmínky týkající se odpracované doby nebo doby trvání pracovního poměru, která by však podle ustanovení 3.1 písm. b) rámcové dohody o rodičovské dovolené neměla přesáhnout jeden rok.
- 48 S ohledem na kontext a cíle revidované rámcové dohody, které byly připomenuty v bodě 43 tohoto rozsudku, nelze ustanovení 1.1, 1.2 a 2.1, jakož i ustanovení 3.1 písm. b) této rámcové dohody vykládat v tom smyslu, že členský stát může podmínit právo rodiče na rodičovskou dovolenou splněním podmínky, že tento rodič pracuje v okamžiku narození nebo osvojení svého dítěte.
- 49 Takový výklad nepředstavuje, na rozdíl od toho, co uvádí Caisse pour l'avenir des enfants (Fond pro budoucnost dětí), diskriminaci mezi rodiči, kteří jsou nezaměstnaní, a rodiči, kteří v okamžiku narození svého dítěte pracují, z důvodu, že prvně uvedení by se mohli volně zařídit při péči o své dítě, zatímco rodiče uvedení na druhém místě by o něj nemohli v okamžiku narození pečovat, aniž by čerpali rodičovskou dovolenou.
- 50 Kromě skutečnosti, že taková argumentace nezohledňuje okolnost, že matky mají nárok na mateřskou dovolenou v okamžiku narození jejich dítěte, totiž přiznání rodičovské dovolené nemá za cíl umožnit rodiči pečovat o své dítě pouze v okamžiku jeho narození a krátce po něm, ale rovněž později během jeho dětství, a to podle ustanovení 2.1 revidované rámcové dohody až do věku osmi let. Z toho vyplývá, že možnost rodiče zařídit si, že bude pečovat o své dítě, které má rodič v okamžiku narození tohoto dítěte, není relevantní pro posouzení existence práva na rodičovskou dovolenou a že na tomto základě nelze legitimně namítat žádnou diskriminaci.
- 51 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na položenou otázku odpovědět tak, že ustanovení 1.1, 1.2 a 2.1, jakož i ustanovení 3.1 písm. b) revidované rámcové dohody musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání vnitrostátní právní úpravě, která podmiňuje přiznání práva na rodičovskou dovolenou nepřetržitým zaměstnáním dotyčného rodiče po dobu nejméně dvanácti měsíců bezprostředně před začátkem rodičovské dovolené. Naproti tomu tato ustanovení brání vnitrostátní právní úpravě, která podmiňuje přiznání práva na rodičovskou dovolenou postavením pracovníka na straně rodiče v okamžiku narození nebo osvojení jeho dítěte.

K nákladům řízení

- 52 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (osmý senát) rozhodl takto:

Ustanovení 1.1, 1.2 a 2.1, jakož i ustanovení 3.1 písm. b) (revidované) rámcové dohody ze dne 18. června 2009, která je obsažena v příloze směrnice Rady 2010/18/EU ze dne 8. března 2010, kterou se provádí revidovaná rámcová dohoda o rodičovské dovolené uzavřená mezi organizacemi BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP a EKOS a zrušuje se směrnice 96/34/ES, musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání vnitrostátní právní úpravě, která podmiňuje přiznání práva na rodičovskou dovolenou nepřetržitým zaměstnáním dotyčného rodiče po dobu nejméně dvanácti měsíců bezprostředně před začátkem rodičovské dovolené. Naproti tomu tato ustanovení brání vnitrostátní právní úpravě, která podmiňuje přiznání práva na rodičovskou dovolenou postavením pracovníka na straně rodiče v okamžiku narození nebo osvojení jeho dítěte.

Podpisy